

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Uusi luomulainsäädäntö, mikä tulee muuttumaan?

Sampsa Heinonen

Luomufoorumi Tampere 14.3.2019

Asetuksen tavoitteet ja keskeisimmät muutokset

- EU:n uusi luomuasetus 2018/848
- Asetuksen tavoitteista
- Keskeisimmät muutokset
 - Uudet tuotteet luomusertifiointin kohteena
 - Elintarvikkeiden valmistus
 - Kasvintuotanto
 - Lisäysaineiston käytön ehtoihin ja tuotantoon liittyvät ehdot
 - Kasvihuonetuotantoon liittyvät tuotantoehdot
 - Eläintuotanto
 - Valvonta ja tarkastukset

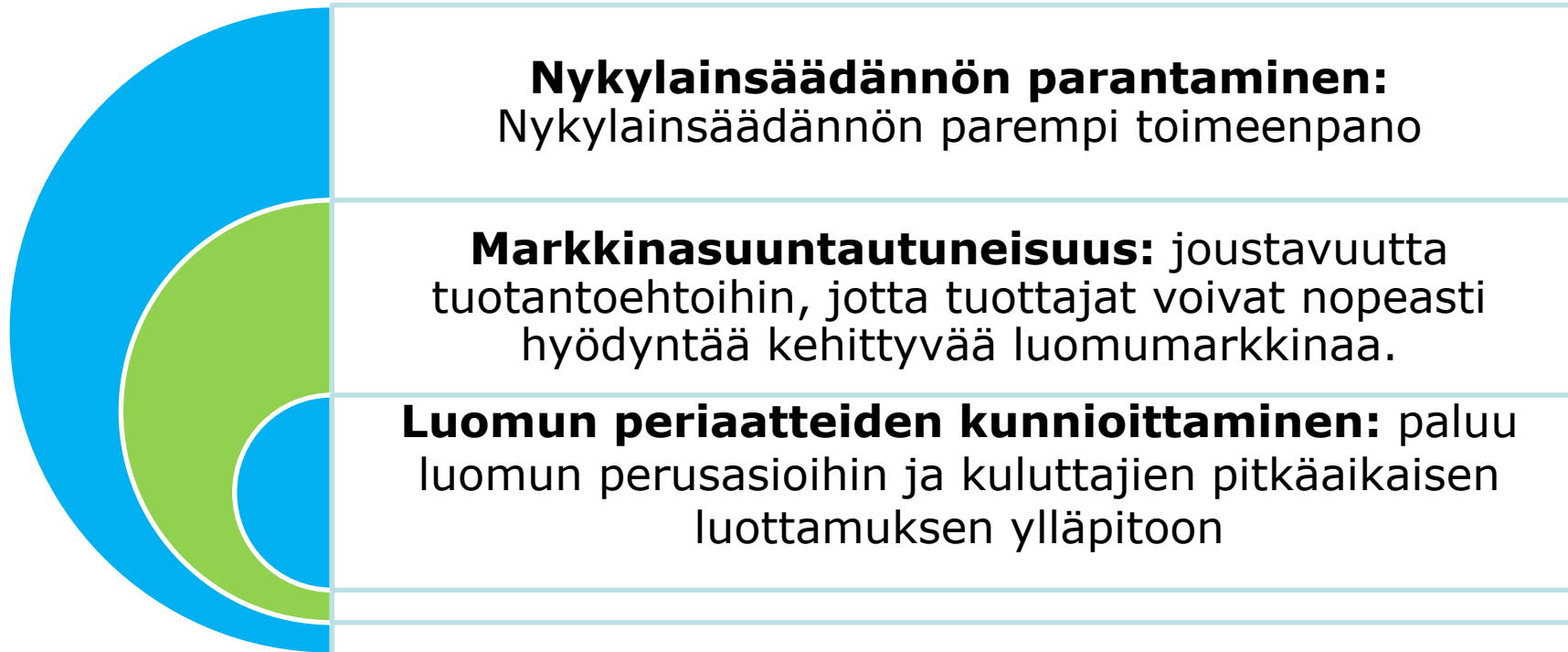

Linda Mauperonin esitys Luomufoorumi 10.4.2014

Asetusluonnos 24.3.2014

**TÄSMENTÄÄ TUOTANTOEHTOJA, TÄYTTÄÄ lainsäädännön
AUKKOJA, YKSINKERTAISTAA missä vain mahdollista,
VARMENTAA REILUN KILPAILUN viljelijöille ja muille toimijoille,
VASTAA KULUTTAJIEN esilletuomiin HUOLIIN (ympäristö, ruoan
laatu), KARSII POIKKEUS MAHDOLLISUUKSIA tuotantoehdoissa,
SELKEYTTÄÄ VALVONTAJÄRJESTELMÄÄ ja UUDISTAA
TUONTIJÄRJESTELMÄÄ.**

Kolme linjavaihtoehtoa

Muutoksia soveltamisalaan

- Uusia tuotteita
 - Kanit ja tarhattu riista
 - Merisuola ja muut suolat
 - Luonnonkumit ja hartsit
 - Eteeriset öljyt
 - Eräät kasvipohjaiset rohdosvalmisteet
 - Karstaamaton villa

Muutoksia elintarvikkeiden valmistukseen koskeviin tuotantoehtoihin

- Ns. tavanomaisen aineosan lupa 6 kk kerrallaan, ei toimijakohtainen
- Nanomateriaaleja koskeva kieltö
- Kuluttajaa harhaanjohtavat tekniikat voidaan kieltää
- Pesu- ja desinfektioaineiden säätely

Muutoksia kasvintuotannon tuotantoehtoihin – Lisäysaineisto 1/2

- Poikkeusluvut jatkossa aina eräkohtaisia.
 - Mahdollisuus käyttää tavissiemmentä yleisluvalla loppuu.
- Kasvien lisäysaineistoa koskevat poikkeusmahdollisuudet päättyvät 31.12.2035. Komissio voi 1.1.2028 jälkeen päättää tiukemmasta aikataulusta tai pidentää sitä.
- Vähimmäissiirtymäajat lisäysaineiston tuotannossa:
 - kasvien lisäysaineiston tuottaminen edellyttää aina vähintään 12 kuukauden siirtymäaika. (art 4a)
- Aiemmin ei ole ollut tuotekategoriaa ”siirtymävaiheen lisäysaineisto”, jatkossa on, mutta **ensisijaisesti on käytettävä LUOMU-laatuista lisäysaineistoa!**

Muutoksia kasvintuotannon tuotantoehtoihin – Lisäysaineisto 2/2

- UUSI KÄSITE ”**Luomuun soveltuva** luonnonmukainen kasvien lisäysaineisto”
- KÄYTÄNNÖSSÄ: **monimuotoaineisto ja luomukasvinjalostus**
 - **Monimuotoaineisto:** Samaa kasvilajia ja ilmiasussa (fenotyypissä) yhtenäisyyttä, mutta sisäisesti geneettistä vaihtelua niin paljon, että se ei ole samaa lajiketta tai lajikkeiden sekoitus perinteisessä mielessä. Siksi sitä kutsutaan ”aineistoksi”.
 - **Luomukasvinjalostus:** luomuolosuhteissa jalostettu lajikeja lisäksi huomioitava mm. lajikkeen geneettisen monimuotoisuuden lisäämiseen, luonnollisen lisääntymiskyvyn hyödyntämiseen sekä viljelyarvoon, taudinvastustuskykyyn ja sopeutumiseen erilaisiin paikallisiin maaperä- ja ilmasto-olosuhteisiin.
- Luomuun soveltuvan luomulisäysaineiston käyttö ensisijaista suhteessa perinteiseen luomulisäysaineistoon (=”tavanomaiset lajikkeet”).

Uuden asetuksen merkitys luomusiementuotannolle

- Lähtötilanteessa Suomessa ei ole :
 - omaa tuotantoa monimuotoaineistosta,
 - luonnonmukaisesta jalostustoimintaa tai eikä siten
 - tuotantoon luomutuotantoon soveltuvista eli ”luomulajikkeista”.
- Vaikka **uudenlaiset lisäysaineistotyypit ovat uusi strateginen painopiste**, käytännön muutos vie aikaa.
- Vaatimusta voi ajatella samaan tapaan kuin luomusiemenen käyttövaatimusta 20 vuotta sitten:
 - Ensin oli periaate ja sitä mukaan kuin luomusiementä on ollut markkinoilla enemmän, on lainsäädäntö ohjannut sitä käyttämään ja vähentänyt samalla poikkeusmahdollisuuksia.

Sallittu lisäysaineisto uuden asetuksen mukaan:

"Luonnonmukainen kasvien lisäysaineisto"		
<i>tuotteen vaihe</i>	LUOMU-tuote (min 24 kk)	Siirtymävaiheen tuote (min 12 kk)
<i>Lajikkeen tai aineiston tyyppi</i>		
"normaali-/ tavislajike"	x	x
monimuotoaineisto	x	x
(luomuun soveltuva) "luomulajike"	x	x
"Tavanomainen lisäysaineisto":		
Eräkohtaisella luvalla (EI kuitenkaan kemiallisesti peitattu emoaineisto /kantasiemen)		

Luomukasvihuonetuotanto 1/3

Vaatimus maapohjakasvatuksesta ja kieltö käyttää rajoitettuja kasvualustoja

Tavoitteena kasvihuonetuotannossa on peltomaan kaltainen kasvualusta, jossa juuret ovat ”kosketuksessa elävään maaperään”.

”kasvit on tuotettava elävällä maaperällä tai elävällä maaperällä, johon on sekoitettu luonnonmukaisessa tuotannossa sallittuja aineita ja tuotteita tai joka on lannoitettu näillä tuotteilla ja aineilla.”

- **Kasvualustaa ei saa jatkuvasti vaihtaa, vaan sitä lähinnä täydennetään maanparannusainein ja lannoittein!**

Kielto käyttää rajoitettuja kasvualustoja, **poikkeuksena:**

1.3 levät, salaattisikuri ja idut

1.4a koristekasvit ja **yrtit ruukkuinen suoraan kuluttajalle**

1.4b siementaimet ja koulitut taimet myöhempää istuttamista varten

Luomukasvihuonetuotanto 2/3

Maaperän hoito ja kasvinvuorotus kasvihuoneissa

1.9.2 *Maaperän hedelmällisyyttä ja biologista aktiivisuutta on pidettävä yllä ja parannettava*

- a) nurmialoja ja monivuotisia nurmikasveja lukuun ottamatta, käyttämällä **monivuotista viljelykiertoa** sisältäen **palkokasveja, joiden käyttö on pakollista** viljelykierron pääkasvina tai peitekasvina, ja muuta viherlannoituskasvustoa;*
 - b) käyttämällä **kasvihuoneiden** tai monivuotisten viljelykasvien, paitsi nurmikasvien, **tapauksessa lyhyen aikavälin viherlannoituskasvustoa ja palkokasveja sekä kasviston monimuotoisuutta**; ja*
 - c) kaikissa tapauksissa levittämällä luonnonmukaisesta tuotannosta peräisin olevaa karjanlantaä tai orgaanista ainesta, molemmat mieluiten kompostoitua.*
- Palkokasvien käyttö on **pakollista** normaaleissa (pelto)viljelykiirroissa.
 - **Kasvihuoneissa** ei vaadita monivuotista viljelykiertoa, mutta vaaditaan **kasvinvuorottelua** sekä viherlannoituskasveja ja palkokasveja.
 - Palkokasvien käyttö kasvihuoneissa ei ole pakollista!

Määräaikainen poikkeusmahdollisuus rajoitettujen kasvualustojen käyttöön

- Rajoitetut kasvualustat olivat sallittuja luomu(kasvihuone)tuotannossa ennen 28.6.2017 ainoastaan Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa.
 - Poikkeusmahdollisuus näissä maissa on voimassa 31.12.2030 asti.
 - *Näiden alueiden minkäänlainen laajentaminen ei ole sallittua.*
- Lisäksi **komission on annettava kertomus rajoitettujen kasvualustojen käytöstä luonnonmukaisessa tuotannossa 31.12.2025 mennessä.**
 - Kertomukseen **voidaan liittää tarvittaessa lainsäädäntöehdotus** rajoitettujen kasvualustojen käytöstä luomutuotannossa.

Muutoksia luomueläintuotannon ehtoihin

- Maksuton tietokanta luomueläimistä ("lisäysaineistorekisteri")
- Tietokanta myönnettyistä poikkeuksista sekä poikkeuksista tarkat notifikaatiot, joiden perusteella arvio v. 2025 poikkeusten jatkosta
- Yksityiskohtaiset säännöt parhaillaan käsittelyssä (mm. eläinsuojat ja nuorikkokasvatus)

Valvonta ja tarkastukset

- Kuten ennenkin: toimijoita tarkastettava vähintään kerran vuodessa ja tarkastuksen perusteella toimija saa **sertifikaatin**.
- Uutta: riskiperusteinen valvonta, irtomyynti vähittäiskaupassa ja ryhmäsertifiointi.
- Vähäriskisten toimijoiden fyysisille tarkastuksille väliä enintään 24 kk (**riskiperusteinen valvonta**)
- Irtomyynti kuuluu valvonnan piiriin
 - Esipakatut elintarvikkeet kuten nykyisin
 - Vähäinen myynti (alle 5 tn / 20 000 e) voidaan kansallisella lainsäädännöllä vapauttaa luomovalvonnasta
- Onko ryhmäsertifioinnin käyttöön tarvetta Suomessa?
 - Tarvitaan konkreettisia soveltamisideoita. Keruutuotanto?

Riskiperusteinen valvonta:

- Vähäriskisten toimijoiden fyysisille tarkastuksille väliä enintään 24 kk.
- Ehtoja:
 - Nuhteeton tarkastushistoria kolmelta vuodelta (ei markkinointikieltoja) ja lisäksi pitää täyttää
 - Vähäriskisen toiminnan tunnusmerkit (määrittelemättä). Nykyisin
 - Merkitys markkinoilla
 - Toiminnan laajuus
 - Monimutkaisuus
- Uuden toimintatavan suunnittelu yhdessä toimialan kanssa.
 - Ruokavirasto laatii ensiksi taustapaperin.

Soveltamisen aloitus ja toimeenpanosäädökset

- Perusasetuksen soveltaminen aloitetaan **1.1.2021**, sitä ennen sitä täydennetään **toimeenpanosäädöksillä**.
 - **Täytäntöönpanosäädökset (IA)**, jotka komissio hyväksyy (eli **komission PITÄÄ antaa**), esim. tietyt liitteet (lannoitteet, kasvinsuojeluaineet jne.)
 - **Delegoidut säädökset (DA)**, joita komissiolla on valta antaa (eli **komissio VOI antaa**). Delegoitu = parlamentilta komissiolle siirretty päätösvalta (art 54)
- Ruokaviraston ohjeistuksen voi siis antaa vasta kun suunnitelman mukaiset toimeenpanosäädökset on annettu.
 - Siltä osin kuin toimeenpanosäädöksiä ei ole tulossa, voi ohjeistuksen valmistelun aloittaa eikä muodollista estettä ohjeistuksen antamiseen ole.
- Tarvittavat muutokset luonnonmukaisen tuotannon **valvonnasta** annettuun lakiin (294/2015):
 - Valvonnan vaihtoehtoja arviointi 2019
 - Hallituksen esitys 2020.

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos